

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek (przewodniczący)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa N. K.

przeciwko S. Centrum Medycznemu Spółce z o.o. w S.

i P. W.

przy udziale interwenienta ubocznego Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji

Allianz Polska S. A. w Warszawie

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 17 kwietnia 2013 r.,

zażalenia pozwanego S. Centrum Medycznego

Spółki z o.o. na postanowienie o kosztach, zawarte w punkcie II wyroku Sądu

Okręgowego w W.

z dnia 21 marca 2012 r., .

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę
w tym zakresie Sądowi Okręgowemu do ponownego
rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania
zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy odstąpił od obciążenia powódki kosztami postępowania apelacyjnego z powołaniem na art. 102 k.p.c.

W zażaleniu S. Centrum Medyczne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zarzuciła zaskarżonemu postanowieniu wadliwe zastosowanie art. 102 k.p.c. i przyjęcie, że sprawa stanowi szczególnie uzasadniony przypadek, usprawiedliwiający odstąpienie od obciążenia jej kosztami postępowania apelacyjnego, art. 102 u.k.s.c. przez błędne uznanie, że powódka nie jest w stanie ponieść kosztów procesu, art. 98 k.p.c. przez jego niezastosowanie oraz art. 328 § 2 w związku z art. 233 § 2 k.p.c. przez niewskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie było uzasadnione. Orzekanie o kosztach procesu oparte zostało na podstawowej zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.) oraz uzupełniających ją zasad kompensaty, słuszności i zawinienia (art. 100 do 104¹ i art. 110 k.p.c.). Przyjęcie za podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania jednej z zasad uzupełniających powinno być połączone z ustaleniem, że okoliczności sprawy przemawiają za odstąpieniem od zasady ogólnej. W odniesieniu do zasady słuszności w art. 102 k.p.c. określone zostały przesłanki, których zaistnienie warunkuje możliwość obciążenia strony przegrywającej jedynie częścią kosztów albo nieobciążania jej w ogóle tymi kosztami. Obejmują one wystąpienie w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, które powodują, że zasądzenie kosztów na rzecz wygrywającego przeciwnika w całości, a nawet w części, byłoby sprzeczne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Zalicza się do tych „wypadków” okoliczności związane z przebiegiem postępowania, jak charakter dochodzonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, przedawnienie roszczenia, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia wsparte na obiektywnych podstawach, które jednak doznaje osłabienia w postępowaniu apelacyjnym. Do okoliczności leżących poza procesem należy sytuacja majątkowa i życiowa strony. Zwolnienie strony od

kosztów sądowych nie stanowi samodzielnie o występowaniu szczególnie uzasadnionego wypadku, ale może być przyczynkiem do rozważenia, czy taki wypadek zachodzi. Do sądu należy ocena, czy takie wypadki nastąpiły w konkretnej sprawie, która powinna być dokonana w oparciu o całokształt jej okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 sierpnia 2011 r., II CZ 51/11, niepubl.; z dnia 1 grudnia 2011 r., I CZ 26/11, niepubl.; z dnia 4 kwietnia 2012 r., II PZ 6/12, niepubl.). Kontrola instancyjna tak przeprowadzonego wartościowania może prowadzić do podważenia go jedynie wtedy, gdy będzie rażąco niesprawiedliwa; ocena istnienia przesłanek objętych art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu sądu, kształtowanym własnym przekonaniem. Nie oznacza to jednak dowolności w decydowaniu o zasadzie orzekania o kosztach i przesłankach zastosowania jednej z nich. Sąd jest zobowiązany do przytoczenia w uzasadnieniu orzeczenia podstaw dokonanej oceny oraz jej wyniku, w sposób umożliwiający odtworzenie przyjętych założeń i wartościowań. Brak takiej motywacji czyni zasadnym zarzut naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 397 § 2 k.p.c. Zaskarżone postanowienie nie zawiera uzasadnienia przyczyn zastosowania zasady słuszności, a tym samym uniemożliwia dokonanie kontroli prawidłowości rozstrzygnięcia.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi drugiej instancji do ponownego rozstrzygnięcia. Stosownie do art. 108 § 2 w związku z art. 394¹ § 3, art. 398²¹ k.p.c. temu Sądowi pozostawione zostało orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.